

ਅੰਕ 10

ਜੁਲਾਈ 2015 ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ

“ਗਰੀਬ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ”

ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਅਪਾਹਜ ਆਸ਼ਰਮ

GURU AMAR DAS APAHAJ ASHRAM

(ਨਿਧਾਵਿਆਂ ਦਾ ਘਰ)

(Home for Homeless)

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
(ਅਪਾਹਜ)

ਰੂਪ ਚੰਦ
(ਅਪਾਹਜ)

ਆਸ਼ਰਮ ਦੇ ਹਾਲ ਨੰ: 1 ਅਤੇ ਹਾਲ ਨੰ: 2
ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਲੋੜਵੰਦ

ਲਾਭ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਰਜਿ. ਸੰਸਥਾ
Non-Profitable, Non-Political Regd. Charity

V.P.O. Sarabha, Tehsil & Dist. Ludhiana-141105, Punjab
Mobile (India) : 95018-42505, 95018-42506
nsmangat14@hotmail.com, naurangsinghmangat@gmail.com
www.facebook.com/pages/Guru-Amar-Das-Apahaj-Ashram/487373268061404
www.apahajashram.org

Price : Free

ਕਿਸੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਜੀਵੇ

ਸਰਾਭਾ ਤੋਂ ਸਹੌਲੀ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਿਸ ਕੱਚੇ ਰਸਤੇ ਕੋਈ ਸਾਇਕਲ-ਸਕੂਟਰ ਵਾਲਾ ਵੀ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਲੰਘ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅੱਜ ਉਸ ਰਸਤੇ ਤੇ (ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ) ਬਣਿਆ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ “ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਅਪਾਹਜ ਆਸ਼ਰਮ” ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਮਨ ਅੰਦਰੋਂ ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਦੀ ਹੈ “ਆਪਣੇ ਲਈ ਹੈ ਹਰ ਕੋਈ ਜਿਉਂਦਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਜੀਵੇ”। ਝੂਠੀਆਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਵਾਇਤਿਾਂ, ਫੋਕੀ ਸੋਸੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਸ਼ਾਂਤ-ਚਿੱਤ ਡਾ. ਨੌਰਗੰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਅਪਾਹਜ, ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਲਵਾਰਸ ਬਿਮਾਰ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਦੋਰਾਹਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਜਟਾਣਾ ਵਿਖੇ ਸਧਾਰਨ ਅਨਪੜ੍ਹ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਉੱਚ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਨੌਰਗੰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਸੁੱਖ-ਅਰਾਮ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਲਾਵਾਰਸਾਂ, ਬੇਸ਼ਾਹਿਆਂ, ਅਪਾਹਜਾਂ, ਨੇਤਰਹੀਣਾਂ, ਯਤੀਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਈ ਸਾਲ ਸਾਇਕਲ ਤੇ ਹੀ ਘੁੰਮ-ਫਿਰਕੇ ਸੜਕਾਂ ਕੰਢੇ ਪਏ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ, ਝੁੱਗੀਆਂ-ਝੌੱਪੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਪੁਕਾਰਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਖੁਦ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਲਾਵਾਰਸ ਅਪਾਹਜ ਬਿਮਾਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਥੱਲੇ ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਪਏ ਦੇਖਦੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੇਘਰ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਆਸ਼ਰਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੋਚਦੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਛੱਤ ਹੋਵੇ, ਮੰਜਾ-ਬਿਸਤਰਾ ਹੋਵੇ, ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਅਣਥਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸਦਕਾ “ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਅਪਾਹਜ ਆਸ਼ਰਮ” ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਠੁਕਰਾਏ-ਨਕਾਰੇ ਹੋਏ ਲੋਕ, ਅਪਾਹਜ, ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ, ਨੇਤਰਹੀਣ, ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪਏ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਂਦੇ ਲਾਵਾਰਸ ਬਿਮਾਰ, ਬੇਘਰ, ਬੇਸ਼ਾਹਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਨੌਰਗੰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨ

- ਜਨਮ : 10 ਫਰਵਰੀ 1951, ਪਿੰਡ ਜਟਾਣਾ, ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੋਰਾਹਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ।
- **ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ :** B.Sc. (Hons) 1974, M.Sc. (Hons) 1976, Ph.D. (1988) (ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਸ), ਪੰਜਾਬ ਐਗਜੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਪੀ.ਏ.ਯੂ.), ਲੁਧਿਆਣਾ।
- **ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਸ) :** ਪੀ.ਏ.ਯੂ. ਲੁਧਿਆਣਾ (1977-1996)।

ਪਿਤਾ : ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ

3 ਮਾਰਚ 1910-12 ਅਕਤੂਬਰ 1992 (ਪਿੰਡ ਝਨੇਰ) 1917-8 ਜਨਵਰੀ 1979

ਮਾਤਾ : ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ

ਪਤਨੀ : ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ

(ਪਿੰਡ ਸਾਹਲੇਵਾਲ)

- **ਸਾਈੰਸਦਾਨ (ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਸ) :** ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਵਿੰਡਸਰ, ਕੈਨੇਡਾ (1994)।
- **ਸਕਿੱਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਅਧੀਨ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕੈਨੇਡਾ ਗਿਆ** (16 ਫਰਵਰੀ 1996)।
- **ਸਾਈੰਸਦਾਨ (ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਸ) :** ਮੌਰੀਸਨ ਸਾਈੰਸਟਿਫਿਕ ਰੀਸਰਚ ਕੰਪਨੀ, ਕੈਲਗਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ (1996-2004)।
- **ਫੈਲੋ :** ਰਾਇਲ ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਲ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਲੰਡਨ, U.K. (1997-2004)।

ਖੋਜ ਕਾਰਜ (Research Work) : 60 ਦੇ ਕਰੀਬ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖੋਜ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਨੀਦਰਲੈਂਡ, ਲੰਡਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਲੁਵਰ ਐਕਡੈਮਿਕ ਅਤੇ ਸਪਰਿੰਗਰ-ਵੈਰਲਾਗ (ਜਰਮਨੀ) ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਕਿਤਾਬ "ਐਲੀਮੈਂਟਸ ਆਫ਼ ਸਰਵੇ ਸੈਂਪਲਿੰਗ" ਦਾ ਲੇਖਕ ਵੀ ਹੈ। ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਵੱਲੋਂ ਸੈਂਪਲ ਸਰਵੇ ਵਿੱਚ ਈਜਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਕਈ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਸਾਈੰਸਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੋਜ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਖੋਜ-ਪੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਛਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਰੈਫਰੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ।

Brief Life History of Dr. Naurang Singh Mangat

- **Birth :** February 10, 1951, village Jatana (near Doraha), Dist. Ludhiana.
- **Parents :** Father- Harnam Singh, Mother- Gurdial Kaur.
- **Wife :** Parmjit Kaur (M.A., B.Ed.), former teacher of Baba Isher Singh Public School, Ludhiana.
- **Education :** B.Sc. (Hons) 1974; M.Sc. (Hons) 1976 ; Ph.D. 1988. All degrees in "Statistics" from Punjab Agricultural University (PAU), Ludhiana.
- **Professor (Statistics) :** Punjab Agricultural University, Ludhiana (1977-1996).
- **Scientist (Statistics) :** Dept. Math & Stat, University of Windsor, Canada (1994).
- **Immigrated** to Canada with family under skill category on February 16, 1996.
- **Senior Scientist (Statistics) :** Morrison Scientific Inc., Calgary, Canada (1996-2004).
- **Fellow :** Royal Statistical Society, London, England (1997-2004).

Research Work

- Published about 60 research papers in Statistics and related fields in the world famous journals of USA, Canada, England, Germany, Italy, Mexico, and India.
- New sampling techniques developed by him have been presented by other scientists in their books published in India and abroad.
- Co-author of text book “Elements of Survey Sampling” published by Kluwer Academic Publishers based in Dordrecht (Netherlands), London (UK) and Boston (USA) but now owned by Springer - Verlag Publishers of Germany.
- Worked as a referee for the journals and books published in India and abroad.

ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ (2005-2009)

ਡਾ. ਨੌਰਗੁ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੈਂਕਡੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਮਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਜੀਵਨ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਲਾ ਦੇਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਨੇ ਠੁਕਰਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਪ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਆ ਗਏ ਅਤੇ 23 ਅਗਸਤ 2005 ਨੂੰ “ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਅਪਾਹਜ ਆਸ਼ਰਮ” ਸੰਸਥਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾ ਲਈ। ਸਾਦਾ ਲਿਬਾਸ (ਕੁੜਤਾ-ਪਜਾਮਾ) ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਈਕਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਸੜਕਾਂ ਕੰਢੇ ਪਏ ਲਾਵਾਰਸ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਲੋਨੀਆਂ ਤੇ ਝੁੱਗੀਆਂ-ਝੱਪੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਗਰੀਬ ਬਿਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਸੀਹਾ ਬਣਕੇ ਬਹੁੜੇ। ਬੇਸਹਾਰਾ ਬਿਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਜ਼ੂਕ ਹਾਲਤ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਸਦੀ ਆਪ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਦੇ। ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਫਿਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਵੇਂ ਅਨੇਕਾਂ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ, ਅੱਕੜਾਂ ਆਈਆਂ ਪਰ ਆਪ ਨੇ ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ, ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਦਾ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਸ਼ਰਮ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹੇ।

ਆਸ਼ਰਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

11 ਜੂਨ 2008 ਨੂੰ ਸਰਾਭਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਰਾਭਾ-ਸਹੌਲੀ ਲਿੰਕ ਰੋਡ 'ਤੇ 3000 ਗਜ਼ (4 ਕਨਾਲ 17 ਮਰਲੇ) ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ।

ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਟੋਵ ਅਤੇ ਲਾਲਟੈਣ ਨਾਲ : 23 ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਦੋ ਕਿਲੋ ਚੀਨੀ, ਅੱਧਾ ਕਿੱਲੇ ਚਾਹ-ਪੱਤੀ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਵਾਲਾ ਸਟੋਵ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ ਲਾਲਟੈਣ ਅਤੇ ਧੂਪ, ਬਾਰਸ਼ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਤ੍ਰਿਪਾਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਤੰਬੂ

ਲਾਇਆ। ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ - ਯੂ.ਪੀ. ਦਾ ਸੂਗਰ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਲੋੜਵੰਦ ਆਤਮਾ ਰਾਮ (ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦਾਖਲਾ ਨੰ. 1 ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਆਵੇਗਾ) ਅਤੇ ਨਨਕੀ (ਬਿਹਾਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਵਾਸੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਮਸਤੀਪੁਰ) ਨਾਲ ਲਏ।

ਲਾਲਟੈਣ ਅਤੇ ਸਟੋਵ

ਨਨਕੀ, ਵਾਸੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਮਸਤੀਪੁਰ, ਬਿਹਾਰ

ਕੱਚਾ ਕਮਰਾ : ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ ਕਮਰਾ ਮਿੱਟੀ-ਗਰੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਕਾਢੀ ਸਮਾਂ ਇਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਕੱਚਾ ਕਮਰਾ

ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਉਸਾਰੀ : ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਤੇ ਬਣ ਰਹੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਤੰਬਰ 2009

ਅਪ੍ਰੈਲ 2010

ਸਤੰਬਰ 2012

ਮਾਰਚ 2015

ਇਸ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਹੁਣ 25-30 ਬੇਸਹਾਰਾ, ਲੋੜਵੰਦ, ਅਪਾਹਜ, ਨੇਰਤਹੀਣ, ਬਿਮਾਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਵਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਸਰਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਇਮਾਰਤ ਮੁੱਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੇ ਕੋਈ 250 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋੜਵੰਦ ਇਸ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਣਗੇ। ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਸਰਮ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ

- ਆਸਰਮ ਲਈ ਖਰੀਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ ਹਰ ਵਸਤੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ “ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਅਪਾਹਜ ਆਸਰਮ” ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ।
- ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਸਾਮ ਨਿੱਤਨੇਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
- ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਕੌਲੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਛੀਸ ਜਾਂ ਖਰਚਾ ਵਗੈਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ।
- ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ।
- ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਡਾਕਟਰ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ (ਨੇਤਰਹੀਣ) ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਾ. ਫਹੀਮ ।
- ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ।
- ਸੈਕਿਊਰਿਟੀ ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ।
- ਬਿਜਲੀ (Electricity) ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੱਖੇ, ਕੂਲਰ, ਫਰਿੱਜ ਆਦਿ ਸੂਰਜ ਸ਼ਕਤੀ (Solar Power) ਤੇ ਚਲਦੇ ਹਨ ।
- ਸਾਫ਼-ਸੁਧਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਪਾਰਕ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ।
- ਸਾਫ਼-ਸੁਧਰਾ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਆਟਾ ਆਦਿ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਮੰਤਵ

- ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਦੇ ਅਪਾਹਜਾਂ, ਨੇਤਰਹੀਣਾਂ, ਲਾਵਾਰਸਾਂ, ਯਤੀਮਾਂ, ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ, ਬਿਮਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ।
- ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ।

OBJECTIVES

- To look after the poor which includes disabled, terminally ill, orphans, deaf and dumb, blind, mentally sick, infirm, abandoned people etc.
- To support the education of poor students.
- To impart free Kirtan training to kids to keep them away from drugs.

ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੇਵਾ

- ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਵਾਰਸ ਬਿਮਾਰ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸਯੋਗ ਅਤੇ ਮੰਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਕੰਢਿਓਂ ਚੁਕ ਕੇ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ । ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ।

- ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਨਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ ।
- ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ 65 ਦੇ ਕਰੀਬ (ਅਪਾਹਜ, ਨੇਤਰਹੀਣ, ਬਿਰਧ, ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਮਾਰ, ਲਾ-ਇਲਾਜ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ) ਲੋੜਵੰਦ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ । ਸੱਤ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ।
- ਤਕਰੀਬਨ 25-30 ਲੋੜਵੰਦ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਇਸ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ।
- ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਵਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
- ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ।
- ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ।

ਬਿਖੜੇ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ-ਡਾ. ਨੌਰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

ਤਕਰੀਬਨ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਦਿਲ ਕੰਬ ਉੱਠਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਆਤਮਾ ਰਾਮ-ਦਾਖਲਾ ਨੰ. 1 : ਪਿੰਡ ਸੁਨੇਤ ਸਿੰਘ ਕਾਪੁਰਬਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ (ਯੂ.ਪੀ.) ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਮੇਵਾ ਲਾਲ (ਉਮਰ 23 ਸਾਲ) 2006 ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਇਸ ਆਸ ਨਾਲ ਆਇਆ ਕਿ ਕੰਮ ਕਰਕੇ (ਯੂ.ਪੀ.) ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਆਪ ਤੋਂ ਛੋਟੀਆਂ ਪੰਜ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ

ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ

ਸਹਾਰਾ ਬਣੇਗਾ । ਪਰ ਸੂਗਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲੱਗ ਗਈ । ਕੰਮ-ਕਾਜ ਛੁੱਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਮੰਗ ਕੇ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਮਈ 2008 ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਹ ਲੜਕਾ ਜੋ ਕਿ ਸੂਗਰ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ, ਅੱਤ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਅੱਧ-ਸੁੱਕੀ ਸਿੱਧਵਾਂ ਬਰਾਂਚ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪੱਖੋਵਾਲ ਰੋਡ ਪੁਲ ਦੇ ਥੱਲੇ ਥੱਤੇ ਜਿਹੇ ਖੜ੍ਹੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਗਿਆ । ਪਰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪੁਲ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤੜਫ਼ਦੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ । ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਦੋ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ । ਉਸ ਰਾਤ ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ । ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸੜਕ ਤੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ । ਪਰ ਇਸਦੇ ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । **ਇਹੀ ਲੜਕਾ ਆਸਰਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ।** ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਸੂਗਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਧਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਗੜਦੀ ਗਈ । ਅਖੀਰ 12 ਅਗਸਤ 2011 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ।

ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ - ਦਾਖਲਾ ਨੰ. 2 : ਸੁਲਾਈ 2010 ਵਿੱਚ ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਅਸਾਮ ਨਿਵਾਸੀ ਗੁਲਾਬ ਲਾਲ (ਉਮਰ 30 ਸਾਲ) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਫੇਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਲੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ, ਮਿਰਗੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸੱਮਰਥ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਿੱਚ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਗਰਮੀ, ਸਰਦੀ, ਮੀਂਹ, ਹਨ੍ਦੇਰੀ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਜਮੀਨ ਤੇ ਭੁੰਜੇ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਜ਼ਖਮ ਹੋ ਗਏ, ਲੱਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਜੁੜ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਦਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਫਰਵਰੀ 2011 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਪਏ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਰੇਲ-ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਗਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗਈ ਉਹ ਪੰਕਤੀ ਯਾਦ ਆਈ “ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ, ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਆਰਾ ਜੀ”। ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਜ਼ਹੂਰਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਰੇਹੜੇ ਉੱਤੇ ਪਾ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਦੀਪ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ। 7 ਮਾਰਚ 2011 ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪੱਟੀਆ ਕੀਤੀਆਂ। ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦਵਾਈ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉੱਚੀ- ਉੱਚੀ ਗਾਲੂਂ ਕੰਢਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਰ-ਕੁੱਟ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਪਿਆ
ਗੁਲਾਬ ਲਾਲ

ਗੁਲਾਬ ਲਾਲ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ
ਕਰਾਉਂਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਜੋ ਕਮਾਇਆ ਸੋ ਖਾਇਆ, ਬੁੱਢੇ ਵੇਲੇ ਪਛਤਾਇਆ - ਦਾਖਲਾ ਨੰ. 8 : ਜਿਸ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ (65 ਸਾਲ) ਪੁੱਤਰ ਰਘੁਨੰਦਨ ਲਖਨਊ ਨਿਵਾਸੀ ਨੇ ਜੁਆਨੀ ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਸਫਰ ਤਹਿ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਬੁਢੇਪੇ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਪੈਰ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਅੰਗ ਸੁੱਜ ਗਏ। ਮਹੀਨਿਆਂ ਬੱਧੀ ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਪਿਆ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਖਮ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਬਦਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। 12 ਮਾਰਚ, 2012 ਨੂੰ ਡਾ. ਨੌਰੰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਅਤੀ ਨਾਜ਼ੂਕ ਹਾਲਤ ਦੇਖੀ, ਤਾਂ ਸੜਕ ਕੰਢਿਓਂ ਚੁੱਕ ਕੇ

ਇਸ ਨੂੰ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ। ਸੁਭਾਸ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦਾ ਪਿੰਡ ਜਨਮ ਡਿਗਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁੰਗੇਰ (ਬਿਹਾਰ) ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ 13-14 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾ ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੁੜ੍ਹ ਗਏ। ਆਪ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆ ਕੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਜੋ ਕਮਾਇਆ ਉਹ ਖਾ ਲਿਆ। ਅਖੀਰ ਬੁਢੇਪੇ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਕੁ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ 26 ਮਾਰਚ 2012 ਨੂੰ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁਭਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। 27 ਮਾਰਚ 2012 ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਭਾਸ ਨੂੰ ਸੜਕ ਕੰਢਿਓਂ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਡਾ. ਮਾਂਗਟ

ਬਹੁਤ ਕੁਰਲਾਇਆ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਉਠਾਇਆ-ਦਾਖਲਾ ਨੰ. 14 : “ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੁਰਲਾਤਾ ਰਹਾ ਲੇਕਿਨ ਮੁਝੇ ਟੀ. ਬੀ. ਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਹੱਡੀਓਂ ਕੇ ਪਿੰਜਰ ਕੋ ਕੌਨ ਉਠਾਤਾ। ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਤੋਂ ਬਦਬੂ ਆਤੀ ਥੀ” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਉਮਰ 65 ਸਾਲ) ਨੇ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਹੇ। ਟੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਕਾਲਾ-ਪੀਲੀਆ (ਹੈਪਿਟਾਈਟਸ-ਬੀ) ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਇਹ ਪਰਵਾਸੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਭਦੋੜ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇੱਕ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਥਾਂਲੇ ਅਰਧ-ਨਗਨ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫਰਸ਼ ’ਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਲੋਕ ਪਿਸਾਬ ਵੀ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। 9 ਜੂਨ, 2012 ਨੂੰ ਇਸ ਬੋਹੋਸ਼ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਜਰ ਨੂੰ ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਵਾਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਕੇ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ “ਮੈਂ ਟੀ. ਬੀ. ਅਤੇ ਕਾਲਾ-ਪੀਲੀਆ (ਹੈਪਿਟਾਈਟਸ-ਬੀ) ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਹਾਂ। ਕਾਨੂਪੁਰ (ਯੂ.ਪੀ.) ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਉਂ ਅਯੁਧਿਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ 25-30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕਵਾੜੀਆ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਇੱਕ ਝੁੱਗੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਰਹਾਇਸ਼ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਹਨ। ਇਲਾਜ ਲਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ। ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਅਖੀਰ ਮੈਂ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ’ਤੇ ਪਿਆ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰ ’ਤੇ ਜਖਮ ਹੋ ਗਏ।

ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਪਿਆ ਬੋਹੋਸ਼ ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ

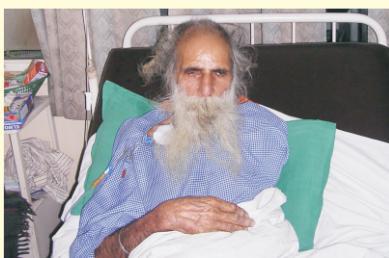
ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਦਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ।” ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਸੁੱਜ ਗਿਆ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਨੰਗਾ ਬੇਹੋਸ਼ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ 7 ਸੰਬੰਧਰ 2012 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਚੱਲਦੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਮਿੱਤ ਸਾਰੇ-ਦਾਖਲਾ ਨੰ. 22 : ਇਨਸਾਨ ਕੋਲ ਚੰਗੀ ਦੌਲਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਪੱਲੇ ਪੈਸਾ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਕਾਨ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵੀ ਜੁਆਬ ਦੇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਇਨਸਾਨ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹੀ ਲੋਕ ਮੂੰਹ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਪੰਕਤੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ “ਚੱਲਦੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਮਿੱਤ ਸਾਰੇ, ਖੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨੀ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ”। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਤਲਵੰਡੀ ਕਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਉਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਪਿਸ਼ਾਬ ਲਈ ਨਾਲੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਕੋਈ ਸੱਜਣ 27 ਦਸੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਆਸ਼ਰਮ ਦੇ ਗੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਛੱਡ ਗਿਆ ਕਿ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਬਾਂਹ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਿਰਿਆ ਸੋਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ “ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਚਲੇ ਗਏ, ਫਿਰ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਨੇ ਨੇ ਮੇਹੀਂ ਪਿੰਡ ਪਾਲਿਆ। ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਾਠੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਗੱਡੀ ਬੱਲੇ ਆਕੇ ਬਾਂਹ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਚਿੰਬੜ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਿਸ਼ਾਬ ਵਾਲੀ ਨਾਲੀ ਵੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਹੈ।” ਇਸ ਆਸ਼ਰਮ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਸ਼ਾਬ ਲੀਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੇ ਪੱਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲਾ ਮਾਸ ਗਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਸ਼ਰਮ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦਿ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ
ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ
ਆਸ਼ਰਮ ਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ-ਦਾਖਲਾ ਨੰ. 23 : 9 ਅਪ੍ਰੈਲ 2013 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 5.30 ਵਜੇ ਸ਼ਰੀਂਹ ਅਤੇ ਆਲਮਗੀਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਨੂੰ ਫੋਨ ਤੇ ਇਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਾਰੇ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਫਟੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਈ ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਬਜ਼ੁਰਗ (ਉਮਰ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 70-75 ਸਾਲ) ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ-ਡੇਹਲੋਂ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਥਲੇ ਦਿਨ-ਕਟੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ। ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਿਮਾਗੀ ਸਤੰਲਨ ਗਵਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਨਾਉਂ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉੱਚੀ ਬੋਲਿਆਂ, ਥੋੜੀ-ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਸਮਝ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸਦੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅੰਗ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮਲ-ਮੂਤਰ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਜੀਅ ਕਰੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਨਗਨ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਜਲੰਘਰ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲੱਭ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ।

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ

ਸੁਧਾਰ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਲਾਵਾਰਸ ਬਿਮਾਰ ਬਜ਼ੁਰਗ (ਦਾਖਲਾ ਨੰ: 30, ਮਿਤੀ 9 ਅਗਸਤ 2013) : ਸੁਧਾਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਪਏ 70-75 ਸਾਲ ਦੇ ਦਿਮਾਗੀ ਸਤੰਲਨ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਲਾਵਾਰਸ ਬਿਮਾਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਸ਼ਰਮ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਪਈ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਤਨ 'ਤੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਫਟੇ-ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਰੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਫਟੇ-ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਨੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕੈਂਚੀ ਨਾਲ ਕੱਟ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰਨੇ ਪਏ। ਇਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣਾ ਨਾਉਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ। ਕਦੇ ਵਲੈਤੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕਦੇ ਦੇਸੂ ਰਾਮ ਦੱਸਦਾ ਸੀ। ਉੱਚੀ ਬੋਲਿਆਂ, ਥੋੜੀ-ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਸਮਝ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸਦੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਦੂਸਰੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਘਰ-ਬਾਰ ਆਦਿ ਵਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਹ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਵੀ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੱਤ ਜਨਵਰੀ 2014 ਨੂੰ ਇਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਵਲੈਤੀ ਰਾਮ

ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਪਈ ਲਾਵਾਰਸ ਅਪਾਹਜ ਬਿਮਾਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ (ਦਾਖਲਾ ਨੰ: 36 ਮਿਤੀ 14 ਜਨਵਰੀ 2014) : ਇਹ ਅਪਾਹਜ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ 9 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 14 ਜਨਵਰੀ 2014 ਤੱਕ ਕਹਿਰ ਦੀ ਸਰਦੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਭੁੱਟਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬਣੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਪਈ ਰਹੀ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਫੋਨ ਕਰਨ ਤੇ ਆਸ਼ਰਮ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਡਾ. ਨੌਰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਇਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਸੜਕ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਰਾਭਾ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਫਟੇ-ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਈ ਬੋਲਣ-ਚੱਲਣ ਅਤੇ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਤੋਂ ਅਸੱਮਰਥ ਇਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਵੀ ਪਈ ਹੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇਂ ਤੋਂ ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਕਿਸੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠੇ ਆਦਿ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਔਰਤ ਅਜੇ ਆਪਣਾ ਨਾਉਂ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੀ।

ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਪਈ
ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ

ਕਰਦੇ ਮੱਦਦ ਗਰੀਬ ਦੀ ਤੇਰਾ ਸੁਖੀ ਵੱਸੇ ਸੰਸਾਰ-ਧੰਨਾਜੀ : 18 ਫਰਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਪਏ ਲਾਵਾਰਸ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਜਰ ਅਪਾਹਜ ਬਿਮਾਰ ਦੀ ਡਾ. ਨੌਰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਜਦੋਂ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਢੋਲੇਵਾਲ ਚੌਕ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਪਿਆ ਇਹ ਮਹਿਜ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਪਿੰਜਰ “ਧੰਨਾਜੀ” ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਤੁਕ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ “ਕਰਦੇ ਮੱਦਦ ਗਰੀਬ ਦੀ ਤੇਰਾ ਸੁਖੀ ਵੱਸੇ ਸੰਸਾਰ”। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੂਕ ਸੀ। ਡਾ. ਨੌਰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ। ਧੰਨਾਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਨੇ ਫੇਟ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਚੂਲਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ, ਲੱਤਾਂ ਵੀ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਹੁਣ ਉੱਠਣ-ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰਚਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਲੰਮਾ ਹੀ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਲੀ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਇਸ ਅਪਾਹਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ “ਉਹ ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਦੇ ਨੌਵਾਂ ਗਾਊਂ ਕਸਬੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਵੀ ਸੜਕ ਤੇ ਹੀ ਸੌਂ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ।” ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰ 11 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 2-3 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਧੰਨਾਜੀ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਧੰਨਾਜੀ ਨੂੰ ਸੜਕ
ਕੰਢਿਓਂ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ

ਅਜਾਦ ਹਿੰਦ ਫੌਜ ਦਾ 110 ਸਾਲਾ ਸਾਬਕਾ ਸਿਪਾਹੀ (ਦਾਖਲਾ ਨੰ: 52) : 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 110 ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਜਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਨਰਦਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੀ. ਐਮ. ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਇਸ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੁਵੇਹਰ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ 1905 ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਨਰਦਿੰਦ ਸਿੰਘ 1943 ਵਿੱਚ

ਮੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਜਾਦ ਹਿੰਦ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਨ। 1947 ਦੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਟਵਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ 20 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਆਪ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਅਮਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਕੇ ਪਿੰਡ ਢੇਲੇਵਾਲ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਿੱਚ ਆ ਵੱਸੇ ਸਨ। ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਘਰ-ਬਾਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਆਦਿ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤਕਰੀਬਨ 40-45 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਢੇਲੇਵਾਲ ਚੌਕ ਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਡਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਚੂਲੇ ਦੀ ਸੱਟ ਲਗਵਾ ਬੈਠੇ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਡੀ. ਸੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡੀ. ਐਮ. ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਸਰਾਭਾ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

21 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 23 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਝਲਕੀਆਂ:

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ
ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਆਈ
ਪਾਉਂਦੇ ਡਾ. ਮਾਂਗਟ

ਡਾ. ਨੌਰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਵਾਰੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ (ਅਖਬਾਰ ਚੁੜਦੀ ਕਲਾ 7 ਅਕਤੂਬਰ 2009) : ਅੱਜ ਦੇ ਆਪਾ-ਧਾਪੀ ਤੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਮਹੱਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਈ ਘੜ੍ਹੀਏ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਨੇਕ ਪੁਰਸ਼ ਹੈਂਗੇ ਨੇ। ਅਸਕੇ ਜਾਵਾਂ ਇਸ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਦੇ ! ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ ਵਾਲਾ ਗੁਰਵਾਕ ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਜੈਸੇ ਧਰਮੀ ਜਿਉਡਿਆਂ ਤੇ ਛੁੱਕਦਾ ਹੈ।

Dean College of Agriculture, P.A.U. Ludhiana (April 30, 2013) : My Dear Mangat Sahib, I have since long been longing to be in touch with you to have a glimpse of your pious personality with which you are blessed by Almighty. I strongly believe and have unqualified faith in Gur Sangat but feel to be unfortunate for having lost the God given opportunity of benefitting from your company (Sangat) while we were together in PAU. I frequently share your heavenly gifted nature with my friends and relatives but feel unfortunate to be a failure in emulating your modesty. Looking at your humble service for mankind I feel tempted to blame me as defaulter of missing the chance of learning the ways to pay back.

Comments on story published by sikhnet.com on Dec. 19, 2008

"**A messiah in Kalyug**" by Baljinder, December 20, 2008

Dr. Nurang Singh Mangat, Sat Shri Akal, Hats-off to you Sir, for your kind services extended toward the needies and poors. Our brothers and sisters should take lesson from you. Looking forward to meet you whenever coming to Punjab.

A great role model! by Manjit Singh, December 19, 2008

It is nice to see a great humanitarian and a great scientist and more importantly in a pure simple kurta-pajama with flowing beard! Without much knowing about him except this news story, He is already my HERO! God Bless souls like these!

Contemporary role model! By Harman December 19, 2008

Dr Naurang Singh Mangat is such a great personality and unfortunately I've heard his name for the first time. Well! I would prefer to choose these kind of MEN OF HONOUR as my contemporary role-models.

ਆਸਰਮ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ: ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਨੌਰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਕਈ ਸਾਲ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬੰਨ੍ਹ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਹਨ : PAU ਦੇ ਸਾਬਕਾ

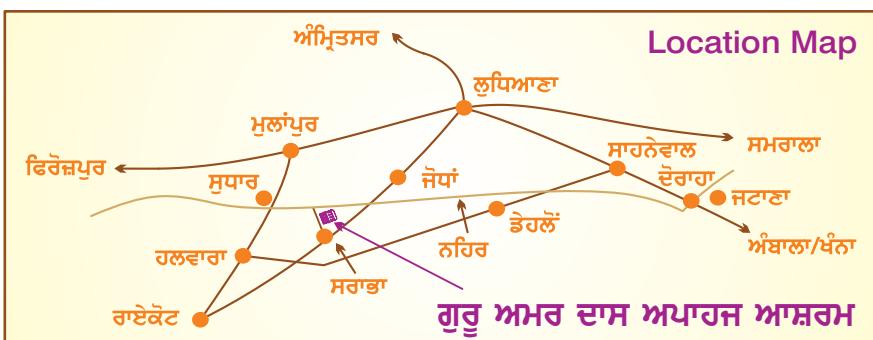
ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਕਾਰਜ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ, ਰਿਟ. ਏ. ਜੀ. ਐਮ. ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਪਿੰਡ ਬੇਗੇਵਾਲ, ਗੁਜਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਛੀਵਾੜਾ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਦਾਦ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪਿੰਡ ਅੱਬੂਵਾਲ। ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਮਾਂਗਟ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। PAU ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਵਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਪਿੰਡ ਅੱਬੂਵਾਲ ਵੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭਵਿੱਖ ਦੀਆ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

- ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਸਰਮ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਲ ਨੂੰ furnish ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਦੀ ਸਥਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ-ਮੋਟੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕੇ।

ਨੋਟ: ਆਸਰਮ ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਆਰੰਭ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ 10 ਵਜੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬੇਨਤੀ: ਗੁਰਦੁਵਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਐਨਾਉਂਸਮੈਂਟ ਕਰਵਾਕੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ/ਸੰਗਤਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਆਸਰਮ ਵਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁਚਾਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ, ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਅਪਾਹਜ, ਨੇਤਰਹੀਣ, ਲਾਵਾਰਸ, ਬੇਸਹਾਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੋੜਵੰਦ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕੇ।

ਦੁਖਦਾਈ ਖਬਰ : ਦੁਖੀ ਮਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਖਬਰ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ “ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਅਪਾਹਜ ਆਸਰਮ” ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਾਣ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸ: ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਅੱਬੂਵਾਲ, 79 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ 24 ਜੂਨ 2015 ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡ ਅੱਬੂਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਥਾਨੀਅਤ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਆਸਰਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ। ਡਾ. ਨੌਰਗ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਇਸ ਆਸਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਛੜ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਿੰਡ ਅੱਬੂਵਾਲ, ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ “ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਅਪਾਹਜ ਆਸਰਮ” ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ਣ।

ਕੁੱਝ ਸ਼ਬਦ - ਡਾ. ਨੌਰਗੁਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਵੱਲੋਂ

ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟੀ-ਮੋਟੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਸੌਖੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਲੋੜਵੰਦ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵਾਂ । M.Sc.,

Ph.D. ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਭਲ ਹੁੰਦੀ ਗਈ । ਇਸੇ ਹੀ ਤਾਂਧ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ । ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਮੰਜਲ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ।

ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰਹਿਨੂਮਾ ਸਵਰਗੀ ਪਿਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਵਰਗੀ ਜਨਮ ਦਾਤੀ ਮਾਤਾ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੇਜਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਾਲਿਆ-ਪੋਸ਼ਿਆ ਅਤੇ ਆਪ ਅਨਪੜ੍ਹੁ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਕਟੁ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿੱਚਿਆ ਦਿਵਾਈ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਅੱਜ ਮੈਂ ਇਹ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਇਆ ਹਾਂ । ਦੋ ਭੈਣਾਂ (ਅਮਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮੁਖਤਿਆਰ ਕੌਰ) ਅਤੇ ਦੋ ਚਾਚੇ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ (ਭਜਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ) ਦਾ ਵੀ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਖੂਕਤ ਪਰਿਵਾਰ (joint family) ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸਣ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਸਦਾ ਹੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ । ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ (ਮੈਨੀ ਮਾਂਗਟ) ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਕਿਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਅਧੀਨ 1996 ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕੈਨੇਡਾ ਗਿਆ । ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਜਿਸ ਨੇ ਹਰ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਇਆ, ਅਤੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਿਆਂ ਹਾਂ । ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸੈਂਤਿਗੀ ਦਿਲੋਂ ਸੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਫਲ ਬਣਾਇਆ । ਪਿੰਡ ਅੱਖੂਵਾਲ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਸੰਗਤ 21 ਤੋਂ 23 ਮਾਰਚ ਵਾਲੇ ਸਲਾਨਾ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਮੇਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ । ਦੇਸ਼ - ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ, PAU ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਤਹਿਤ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫੋਨ/ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੇਵਾ-ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੰਗਤਾਂ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ।

ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਝੁਕਦਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਰ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ।